

УДК 330.341.1:338.2:338.45:330.3
DOI: 10.31732/2663-2209-2022-67-26-33

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ АКТУАЛЬНИХ НАПРЯМІВ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Оксана Кириченко

¹Д.е.н., доцент кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: OksanaKS@krok.edu.ua ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>

CONCEPTUALIZATION OF CURRENT DIRECTIONS OF ECONOMIC RECOVERY AND DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Oksana Kyrychenko¹

¹Doctor of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Management Technology, «KROK» University, Kyiv, Ukraine, e-mail: OksanaKS@krok.edu.ua ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>

Анотація. У статті досліджено питання концептуалізації актуальних напрямів економічного відновлення та розвитку промислових підприємств. Сформоване та запропоноване концептуальне бачення відновлення промисловості України на засадах впровадження нових технологій обґрунтовує основні концептуальні аспекти та засади формування і впровадження процесів розвитку вітчизняної промисловості, визначає мету, основні цілі, принципи формування та забезпечення розвитку вітчизняної промисловості, враховує особливості та характеристики її сучасного стану. Виявлено, що цілями економічного відновлення та розвитку промисловості є: техніко-технологічне оновлення виробничих потужностей національної промисловості на основі інноваційних цифрових технологій; інноваційний розвиток розробка та створення нових технологій необхідних для забезпечення розвитку промисловості; інвестиційне забезпечення, залучення інвестицій в процеси модернізації; створення та розвиток нових високотехнологічних виробництв та галузей; зростання конкурентоспроможності та ефективності вітчизняної промисловості; розвиток малого та середнього бізнесу із активним залученням до процесів розробки та впровадження інформаційних технологій проведення НДДКР, розвитку сучасного виробництва; реалізація людського інтелектуального потенціалу, ефективне використання кадрових ресурсів зі зростанням їх якості та соціально-економічного рівня. Визначено основні напрями розвитку промисловості: удосконалення інституційного базису розвитку промисловості України; формування нормативно-правових основ базису розвитку промисловості; активування інноваційного розвитку та розробки нових технологій в Україні; стимулювання інвестиційного забезпечення впровадження інновацій в промисловості України; розвиток цифрової економіки та впровадження цифрових технологій в промисловості; зростання інтелектуального потенціалу та якості кадрового забезпечення промисловості країни; розбудови інноваційної, інвестиційної інфраструктури забезпечення процесів розвитку промисловості України в умовах переходу до технологій Четвертої промислової революції. Важливою складовою концепції є визнання необхідності гармонізації процесів техніко-технологічного розвитку промисловості України та інтеграція із технологіями Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» у світі.

Ключові слова: економічне відновлення, інновації, техніко-технологічний розвиток, підприємства, промисловість, Індустрія 4.0, цифровізація

Формули: 0; рис.: 0; табл.: 0, бібл.: 15

Abstract. The article explores the issue of conceptualization of current directions of economic recovery and development of industrial enterprises. The formed and proposed conceptual vision of the restoration of Ukrainian industry on the basis of the introduction of new technologies substantiates the main conceptual aspects and principles of the formation and implementation of the processes of development of domestic industry, determines the purpose, main goals, principles of formation and development of domestic industry, takes into account the features and characteristics of its current state. It was revealed that the goals of economic recovery and development of industry are: technical and technological renewal of production capacities of the national industry based on innovative digital technologies; innovative development of development and creation of new technologies necessary to ensure the development of industry; investment support, attracting investments in modernization processes; creation and development of new high-tech industries and industries; growth of competitiveness and efficiency of domestic industry;

development of small businesses with active involvement in the processes of development and implementation of information technologies for research, development of modern production; realization of human intellectual potential, effective use of human resources with an increase in their quality and socio-economic level. The main directions of industrial development are determined: improvement of the institutional basis for the development of Ukrainian industry; formation of the regulatory and legal basis for the development of industry; activation of innovative development and development of new technologies in Ukraine; stimulating investment support for the introduction of innovations in the industry of Ukraine; development of the digital economy and the introduction of digital technologies in industry; growth of intellectual potential and quality of staffing of the country's industry; development of innovative, investment infrastructure for ensuring the processes of development of Ukrainian industry in the context of the transition to technologies of the Fourth Industrial Revolution. An important component of the concept is the recognition of the need to harmonize the processes of technical and technological development of Ukrainian industry and integration with the technologies of the Fourth Industrial Revolution and "Industry 4.0" in the world.

Keywords: economic recovery, innovation, technical and technological development, enterprises, industry, Industry 4.0. digitalization

Formulas:0; fig.: 0; tabl.: 0;bibl.:15

Постановка проблеми. Значні економічні та технологічні зміни, що відбуваються в світі, цифровізація, інформатизація процесів, формування та поглиблення взаємозв'язків між підприємствами галузями промисловості та країнами, зміна внутрішніх і зовнішніх умов функціонування соціально-економічних систем зумовлюють необхідність оновлення концептуальних засад розбудови промисловості країни та положень її державної промислової політики. Не менш важливим чинником актуалізації концептуальних засад та стратегії промислового розвитку країни, є необхідність відновлення промислових потужностей, забезпечення ефективного використання природного, інтелектуального, технологічного і ресурсного потенціалу, конкурентоспроможності виробництва із впровадженням комплексного розвитку промисловості, що стає необхідною умовою функціонування та розвитку виробництва країни в умовах Четвертої промислової революції.

Враховуючи актуальність впровадження відповідних змін та формування базованих концептуальних засад їх здійснення, необхідним та своєчасним є обґрунтування та розробка концептуальних засад розвитку промисловості України на засадах «Індустрії 4.0» в умовах Четвертої промислової революції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні проблеми та актуальні аспекти економічного відновлення та

розвитку промислових підприємств глибоко досліджувалися у працях науковців та практиків. Їм присвятили свої праці: В. Геєць [1, с. 5], Л. Дейнека [2, с. 116], П. Друкер [3], Л. Гітман [4, с. 15], Ю. Капітанець [6, с.141], М. Кизим [7, с. 11], М. Кисіль [8, с. 226], М. Коденська [11, с. 65], Н. Кравченко [12, с. 24], М. Крупка [13, с. 24], А. Череп [13, с.154] та інші науковці. Проте значне старіння технічної, технологічної бази та технологічне відставання вітчизняних підприємств від темпів технологічного розвитку промисловості розвитених країн світу потребує концептуалізації актуальних напрямів економічного відновлення та розвитку промислових підприємств. Саме ці аспекти є недостатньо дослідженими і потребують подальшого поглиблення і обґрунтування.

В сучасних економічних умовах розвиток промисловості країни полягає у відновленні техніко-технологічного, виробничого потенціалу вітчизняної промисловості та забезпечення її подальшого ефективного зростання на основі провадження сучасних технологій інтелектуалізації, індивідуалізації, цифровізації виробництва, засад «розумного виробництва» та технологій «Індустрії 4.0» в Україні. Проте впровадження таких значних техніко-технологічних інновацій актуалізує як зміни структури політики та державного регулювання так і розуміння концептуалізації, системного бачення необхідних дій тому, що тільки комплексне впровадження таких змін

здатне забезпечити економічне відновлення кожного підприємства та зростання економічного потенціалу країни в цілому. Саме тому обґрунтування, концептуалізація актуальних напрямів економічного відновлення та розвитку промислових підприємств обумовлює та визначає особливу актуальність та своєчасність проведеного дослідження та обраної теми.

Формулювання цілей статті.

Метою статті є концептуалізація актуальних напрямів економічного відновлення та розвитку промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концептуалізація напрямів відновлення та розвитку промисловості України передбачає здійснення заходів, щодо впровадження відповідних стимулів для розробки та масового впровадження сучасних технологій в промисловості, інформатизації, цифровізації, автоматизації виробничих процесів, зростання якості, технологічності та конкурентоспроможності продукції вітчизняної промисловості, усвідомлення нових викликів світового технологічного розвитку та його революційних змін, визначає основні напрями розвитку промисловості, визначає аспекти гармонізації, взаємодії процесів технологізації, модернізації вітчизняної промисловості із світовими процесами впровадження «Індустрії 4.0» та нових революційних технологій промислового розвитку.

Головною метою розвитку промисловості є технологічне та цифрове оновлення техніко-технологічних потужностей, процесів та організації праці традиційних галузей вітчизняного виробництва, розбудова нових високотехнологічних галузей із розробкою і впровадженням нових інноваційних технологій. Проте, комплексний розвиток промисловості можливий лише тоді, коли прогресивні ідеї, ініціативи та дії окремих промислових підприємств, науково-технічних організацій та їх об'єднань будуть забезпечені підтримкою та

інтегровані в цільові, регіональні, загальнонаціональні стратегічні програми, проекти модернізації, розвитку промисловості.

Основою розвитку промисловості є впровадження революційних технологій «Індустрії 4.0» технологій «розумного виробництва» із масовим використанням цифрових технологій в автоматизації процесів виробництва та реалізації продукції, створення кіберфізичного простору, розбудови та використання промислового Інтернету. Застосування цифрових технологій, використання інтелектуального ресурсу є основою розбудови розвитку високотехнологічних виробництв, що дозволить вітчизняній економіці інтегруватися і взаємодіяти в світовому економічному просторі в умовах впровадження технологій Четвертої промислової революції.

Модернізація і подальший розвиток промисловості є основою її техніко-технологічного відновлення, подолання наслідків деіндустріалізації та зростання її конкурентоспроможності і забезпечення ефективного майбутнього розвитку.

Економічне відновлення передбачає виконання задач спрямованих на позитивні, прогресивні зміни у промисловості та забезпеченні зростання ефективності її функціонування, а також матимуть значний прогресивний вплив на наукову, фінансову, освітню, соціальну сферу та загалом у суспільно-економічне життя країни.

Основними цілями економічного відновлення та розвитку промисловості є: техніко-технологічне оновлення виробничих потужностей національної промисловості на основі інноваційних цифрових технологій; інноваційний розвиток розробка та створення нових технологій необхідних для забезпечення розвитку промисловості; інвестиційне забезпечення, залучення інвестицій в процеси модернізації; створення та розвиток нових високотехнологічних виробництв та галузей; зростання конкурентоспроможності та ефективності вітчизняної промисловості; розвиток

малого та середнього бізнесу із активним залученням до процесів розробки та впровадження ІТ технологій проведення НДДКР, розвитку адитивного виробництва; реалізація людського інтелектуального потенціалу, ефективне використання кадрових ресурсів зі зростанням їх якості та соціально-економічного рівня.

Зазначимо, що метою стимулювання впровадження процесів розвитку промисловості є в першу чергу створення умов за яких науково-технічне середовище, науковці та компанії новатори будуть зацікавлені у створенні чи адаптації-інтеграції інновацій, бізнес-середовище, промисловці будуть зацікавлені у комерційному впровадженні інновацій, техніко-технологічному оновлення виробничих потужностей підприємств, а суспільство, внутрішній ринок зацікавлений в придбанні нових технологічних продуктів вітчизняного виробництва, зростанні їх інноваційності, конкурентоспроможності та якості.

Відтак, мова йде про необхідність формування оновленої промислової політики держави, що забезпечуватиме реалізацію визначених цілей та досягнення окресленої мети забезпечення ефективного економічного розвитку промисловості та загалом економіки країни.

Невід'ємними визначальними складовими формування концептуального відновлення та розвитку промисловості України є визначення напрямів розвитку.

Першим напрямом визначено удосконалення інституційного базису розвитку промисловості України в умовах переходу до технологій «Індустрії 4.0», Четвертої промислової революції. Сьогодні, процеси формування та створення базису «Індустрії 4.0» за напрямом інформаційних цифрових платформ та технологій є результатом діяльності неформальних інститутів – суспільної організацій та Руху «Індустрія 4.0», що формує та відображає внутрішньоринкову активність наукової сфери, бізнес-середовища та промисловості, їх готовність до

впровадження технологій Четвертої промислової революції, нових технологій в промисловості концентрованих в «Індустрії 4.0». Ці ініціативи цінні та важливі, оскільки показують готовність провідних галузей ІТ та бізнесу до таких змін та наявність внутрішніх стимулів для їх здійснення. Проте масштабне оновлення промисловості з застосуванням революційних технологій «Індустрії 4.0», спрямоване на якісні та кількісні зміни функціонування та перехід національної промисловості на новий рівень економічного розвитку, можливо лише зі створенням та впровадженням державної концепції, державних цільових програм і відповідних державних інститутів, що здійснюватимуть функції планування, стимулювання, регулювання, координації, моніторингу ефективності впровадження процесів розвитку, реалізації відповідних цільових програм розвитку промисловості, їх інвестиційно-інноваційного забезпечення. Враховуючи досвід провідних країн світу такими державними інститутами мають стати державний Комітет з питань розвитку промисловості чи державна Агенція промислового розвитку.

Другим напрямом є формування нормативно-правових основ базису розвитку промисловості України в умовах переходу до технологій «Індустрії 4.0» Четвертої промислової революції. Діючі в країні правові акти лише частково регулюють процеси впровадження техніко-технологічних змін пов'язаних із явищами та процесами Четвертої промислової революції та цифровізації, інформаційної інтеграції і не можуть повною мірою забезпечувати державне регулювання та стимулювання їх впровадження. Необхідним аспектом є забезпечення гармонізації вітчизняного законодавства та державної політики із відповідними цифровими ініціативами ЄС в першу чергу із «Цифровим порядком денним для Європи» та «Єдиним цифровим простором» з узгодження норм вітчизняного та європейського законодавства в питаннях функціонування

та регулювання економічної системи країни, в умовах нових революційних техніко-технологічних змін та європейської інтеграції країни.

Наступним концептуальним напрямом є активування інноваційного розвитку та розробка технологій «Індустрії 4.0» в Україні. Для його реалізації необхідним є забезпечення активування і стимулювання інноваційної діяльності в країні за стратегічними для розвитку промисловості країни напрямами, зростання підвищення ролі науки і освіти в розвитку економіки. Основою, ключовим фактором розвитку промисловості з впровадженням технологій «Індустрії 4.0» та Четвертої промислової революції є самі інноваційні технології «Індустрії 4.0». Розвиток промисловості як складова розбудови майбутньої цифрової економіки країни та забезпечення старого економічного розвитку залежить від наявності створених чи залучених технологій, інновацій та достатності фінансових інвестиційних ресурсів для їх промислового впровадження, здійснення змін. За сучасного стану розвитку науки і технологій в Україні оновлення та розвитку потребує не лише промисловість, але й науко-технічна сфера країни, оскільки вона формує науково-технологічний потенціал. Здійснення такого оновлення можливе за створення умов для інноваційного науково-технологічної діяльності та дієвого механізму підтримки стимулювання фундаментальних прикладних досліджень, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт в стратегічних для країни напрямах. Передусім, необхідним є визначення стратегічних пріоритетних для країни напрямів науково-технологічної діяльності за якими в подальшому здійснюватиметься розробка та впровадження державних цільових програм.

Четвертим концептуальним напрямом є стимулювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку промисловості України. Однією із головних визначальних умов

промислового розвитку є залучення інвестицій та активування інвестиційної діяльності. В цьому напрямі необхідним є створення умов для залучення інвестицій та формування сприятливого інвестиційного клімату необхідного як для активізації внутрішнього інвестування так і зовнішніх інвестицій. Основними причинами слабкої інвестиційної активності є висока ризикованість інвестицій, відсутність прозорої судової системи та захисту прав власника; відсутність необхідних коштів у внутрішніх інвесторів та відсутність необхідної мотивації для інвестування, нестабільність політичного, економічного та правового середовища в країні; низькі індекси країни за міжнародними рейтингами конкурентоспроможності та безпеки ведення бізнесу та інші.

П'ятим концептуальним напрямом є державна підтримка та стимулювання впровадження технологій «Індустрії 4.0» в промисловості України. Розвиток промисловості із впровадженням технологій «Індустрії 4.0» та технологій Четвертої промислової революції потребує підтримки, стимулювання існуючих ініціатив та процесів в промисловості і науково-технічному середовищі, розробки і впровадженням цільових програм розвитку промисловості, застосування нових інноваційних технологій «Індустрії 4.0». В умовах світового техніко-технологічного та економічного розвитку, впровадження радикально нових цифрових технологій «Індустрії 4.0» здатне забезпечити необхідну для розвитку країни, її промисловості конкурентоспроможність продукції та технологій виробництва, як на внутрішньому так і на зовнішніх ринках, яку не зможе забезпечити заміна обладнання на традиційних існуючих технологіях. Відтак, впровадження нових революційних технологій є ключовим фактором ефективного розвитку.

Шостим напрямом є розвиток цифрової економіки та впровадження цифрових технологій в промисловості. Цифровізація промисловості включає

системне впровадження інформаційних цифрових технологій, з метою зростання ефективності процесі виробництва, постачання та реалізації продукції, а з впровадженням технологій та розбудовою «розумного виробництва» й безпосередньо процесу виробництва продукції.

Сьомим напрямом є зростання якості кадрового забезпечення промисловості країни. Впровадження змін із застосуванням нових революційних технологій потребує зростання якості кадрових ресурсів, від фаховості та достатності яких залежить ефективність впровадження процесів оновлення. Компанії розробники, інтегратори та користувачі нових технологій промисловості потребують значних обсягів висококваліфікованого персоналу, із необхідними навичками знаннями та компетенціями.

Запропоноване концептуальне бачення передбачає розробку та реалізацію державних програм навчання та підвищення кваліфікації кадрів технічних-технологічних спеціальностей в хімічній промисловості, машинобудуванні та інших сферах, IT спеціальностей, що будуть першочергово необхідними країні для впровадження процесів розвитку промисловості. Також необхідна реалізація програм загальної цифрової грамотності населення – користувачів нових цифрових технологій у всіх галузях та сферах функціонування країни. Відтак, забезпечення підготовки професійних кадрів та підвищення їх кваліфікації відповідно до потреб розвитку промисловості потребує дій державного регулювання та стимулювання цих процесів.

В рамках запропонованої концепції визначено необхідність поширення по популяризації дуальної освіти та практик професійного навчання без відриву від виробництва, створення навчальних центрів та центрів підвищення кваліфікації на виробництвах; коригування державного замовлення на підготовку, перепідготовку фахівців відповідно до потреб розвитку цифрової економіки та промисловості

нового рівня технологій, стимулювання створення робочих місць за новими напрямками та спеціальностями.

Восьмим напрямком концепції є створення інфраструктури та її розвиток з метою забезпечення процесів розвитку промисловості України в умовах Четвертої промислової революції.

В першу чергу мова йде про розбудову та розвиток інфраструктури інноваційної діяльності в Україні: бізнес-центрів, технопарків, бізнес-інкубаторів, промислових парків та інших інноваційних структур, діяльність яких необхідна для забезпечення руху новостворених інноваційних ідей та інновацій для їх промислового впровадження (центрів стандартизації і сертифікації, центрів тестування, експертизи). Важливим є створення інноваційних просторів, інноваційних центрів, центрів трансферу та прискорення розвитку технологій та інших структур інфраструктури інноваційної діяльності і цифрової, IT-технологій.

Невід'ємною складовою концепції економічного відновлення та розвитку промисловості є гармонізація процесів техніко-технологічного розвитку промисловості України та її інтеграція із технологіями Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» у світі. В цьому контексті, необхідним є офіційне визнання та імплементація міжнародних стандартів та здійснення державної підтримки роботи комітетів, що здійснюють роботу над стандартами «Індустрії 4.0» в Україні; розвиток механізму патентування вітчизняних розробок, об'єктів інтелектуальної власності за міжнародними стандартами та розробка програм державного сприяння патентуванню інтелектуальної власності, захисту інновацій і новостворених технологій; створення механізмів заохочення подання заявок на винаходи та інноваційні розробки в Україні. Необхідним є створення механізмів державної підтримки трансферу технологій. Важливим аспектом є забезпечення високого рівня системної

інтеграції технологічних продуктів та послуг, від проектування та розробки до комплексного впровадження технологій програм та нових систем «Індустрії 4.0».

Важливим аспектом промислового впровадження нових технологій є стимулювання поширення та якості Інтернет систем та розвиток промислового Інтернету, що забезпечить підтримку належного рівня комунікаційної активності впровадження і поширення нових революційних технологій, що забезпечуватиме якість та розширюватиме техніко-технологічні можливості для впровадження нових технологій «Індустрії 4.0» в розвитку промисловості, надасть можливість для здійснення технологічного стрибка та переходу виробничих систем на новий значно вищий сучасний рівень розвитку.

Висновки. Узагальнюючи зазначимо, що розроблене та запропоноване концептуальне бачення економічного відновлення та розвитку промисловості України на засадах технологій «Індустрії 4.0» обґрунтовує основні концептуальні аспекти та засади формування і впровадження процесів розвитку вітчизняної промисловості, визначає мету, основні цілі, принципи формування та забезпечення розвитку вітчизняної промисловості, враховує особливості та характеристики її сучасного стану.

В рамках розробленої концепції визначено основні напрями розвитку промисловості: удосконалення інституційного базису розвитку промисловості України на засадах «Індустрії 4.0»; формування нормативно-правових основ базису розвитку промисловості; активування інноваційного розвитку та розробки технологій; стимулювання інвестиційного забезпечення впровадження інновацій в промисловості України; розвиток цифрової економіки та впровадження цифрових технологій в промисловості; зростання інтелектуального потенціалу та якості кадрового забезпечення промисловості країни; розбудови інноваційної,

інвестиційної інфраструктури забезпечення процесів розвитку промисловості України в умовах переходу до технологій Четвертої промислової революції. Важливою складовою концепції є визнання необхідності гармонізації процесів техніко-технологічного розвитку промисловості України та інтеграція із технологіями Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» у світі.

Література:

1. Геєць В. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України. *Економіка України*. 2010. № 3. С. 4-20
2. Дейнеко Л. В. *Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: науково-аналітична доповідь*. К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2018. 158 с.
3. Drucker Peter. *Innovation and Entrepreneurship: Practict and Principles*. Nev York: Harper and Row Publishes, 1985. 445 p.
4. Гитман Л. Дж. *Основи інвестування*. К: Освіта, 1999. 208 с.
5. Індустрія 4.0. в Україні. Аналітичний огляд інноваторів та стану інновацій України в сфері Індустрії 4.0. К.: АППАУ, 2019. 76 с.
6. Капітанець Ю. Інвестиційне забезпечення фермерських господарств. *Інноваційна економіка*. 2010. №5. С. 141-144
7. Кизим М. О., Феденко Г. М. Теорія та практика оцінки пріоритетності та результативності державних цільових програм в Україні. *Бізнес Інформ*. 2012. № 12. С. 6-13.
8. Кисіль М. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій. *Менеджмент*. 2009. №11. С. 225-230
9. Кириченко О.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення промисловості України в умовах Четвертої промислової революції: монографія. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2021. 368 с.
10. Кириченко О. С. Концептуальні засади інвестиційно-інноваційного забезпечення процесів розвитку промисловості. *Науковий погляд: економіка та управління*. Дніпро, 2019. № 2 (64). С. 28-34
11. Коденська М. Мотиваційні чинники інвестиційного забезпечення розвитку аграрно-промислового виробництва. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2013. №2. С. 62-66
12. Кравченко Н. Інвестиційна складова інноваційного розвитку. *Теоретичні та практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. № 12. С. 23-27
13. Крупка М. *Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України*. Львів: Вид. ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 608 с.

14. Череп А. Теоретичні аспекти формування інноваційно-інвестиційної діяльності. *Інноваційна економіка*. 2010. № 17. С. 154-158.
15. Мігус, І., & Коваль, Я. (2021). Інноваційний розвиток підприємств в умовах діджиталізації економіки. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (2 (62), 159–165. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-159-165>

References:

1. Heiets' V. (2010) Liberal'no-demokratychni zasady: kurs na modernizatsiiu Ukrainy. [Liberal-democratic principles: the course on modernization of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*. No. 3. pp. 4-20
2. Dejneko L. V. (2008) *Rozvytok promyslovosti dlia zabezpechennia zrostannia ta onovlennia ukraïns'koi ekonomiky: naukovo-analitychna dopovid'* [The development of the industry to ensure the growth and renewal of the Ukrainian economy: scientific-analytical report]. Kyiv: Instytut ekonomky ta prohnozuvannia NAN Ukrainy, (in Ukrainian)
3. Drucker Peter. (1985) *Innovation and Entrepreneurship: Practict and Principles* [Innovation and Entrepreneurship: Practict and Principles]. Nev York: Harper and Row Publishes, 445 p.
4. Hytman L. (1999) *Osnovy ynvestyrovanyia* [Basics of investing]. Kyiv: Osvita. [in Ukrainian]
5. Industriia 4.0. v Ukraini (2019) *Analitychnyi ohliad innovatoriv ta stanu innovatsii Ukraini v sferi Industrii 4.0.* [Analytical review of innovators and innovations in Ukraine in the field of Industry 4.0]. Kyiv: APPAU, (in Ukrainian)
6. Kapitanets' Y. (2010) Investytsijne zabezpechennia fermers'kykh hospodarstv [Ensure farms]. *Innovatsijna ekonomika*. no 5, pp. 141-144
7. Kyzym, M. O., & Fedenko, H. M. (2012) *Teoriya ta praktyka otsinky priorytetnosti ta rezul'tatyvnosti derzhavnykh tsil'ovykh prohram v Ukrayini* [Theory and practice of estimation of priority and effectiveness of the government having a special purpose programs in Ukraine]. *Business Inform*, no. 12, pp. 6-13.
8. Kisil' M. (2009) Investytsijne zabezpechennia rozvytku aharnoho vyrobnytstva ta sil's'kykh terytorij

[Ensuring the development of agricultural production and of rural areas]. *Menedzhment*. no 11, pp. 225-230
9. Kyrychenko O. (2021) *Investytsiino-innovatsiine zabezpechennia promyslovosti Ukrainy v umovakh Chetvertoi promyslovoi revoliutsii: monohrafiia*. [Investment and innovation support of Ukrainian industry in the conditions of the Fourth Industrial Revolution: monograph.] Kyiv: Universytet ekonomiky ta prava «KROK», [in Ukrainian]
10. Kyrychenko O. (2019) *Kontseptualni zasady investytsiino-innovatsiinoho zabezpechennia protsesiv rozvytku promyslovosti*. [Conceptual investigation of investment and innovation process development]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*. no 2 (64), pp. 28-34
11. Kodens'ka M. (2013) *Motyvatsijni chynnyky investytsijnoho zabezpechennia rozvytku aharno-promysloвого vyrobnytstva* [Motivational factors of investment ensure development of agro-industrial production]. *Visnyk Akademii pratsi i sotsial'nykh vidnosyn Federatsii profspilok Ukrainy*. no 2, pp. 62-66
12. Kravchenko N. (2011) *Investytsijna skladova innovatsijnoho rozvytku*. [The investment component of the innovation development]. *Teoretychni ta praktychni aspekty ekonomiky ta intelektual'noi vlasnosti*. no 12, pp. 23-27
13. Krupka M. (2001) *Finansovo-kredytnyj mekhanizm innovatsijnoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [Financial-credit mechanism of innovation development of economy of Ukraine]. L'viv: Vyd. tsentr LNU imeni Ivana Franka, (in Ukrainian)
14. Cherep A. (2010) *Teoretychni aspekty formuvannia innovatsijno-investytsijnoi diial'nosti* [Theoretical aspects of formation of innovative-investment activity]. *Innovatsijna ekonomika*. no. 17, pp. 154-158.
15. Mihus, I., & Koval, Ya. (2021). Innovative development of enterprises in the conditions of digitalization of the economy. *Science Notes of KROK University*, (2 (62), 159–165. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-159-165>